

20230717.193.0002

Afzender

Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Afdeling Fraude en Bijzonder Strafrecht

DG Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Afdeling Fraude en Bijzonder Strafrecht
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

VERZONDEN 14 JULI 2023

Rubricering

Niet Vertrouwelijk

Datum 26 juni 2023
Ons kenmerk 2023-0039955

Behandeld door
Kopie aan

Uw kenmerk Typ Uw kenmerk

Bijlage(n) 1

Onderwerp Auditrapportage VB 2.0

Geachte heer Dobbelaar, beste Jan,

Bijgaand treft u een hard-copy aan van de auditrapportage "Verwijzingsportaal Bankgegevens. Kwaliteit bevragingen VB: het door de politie in 2022 voldoen aan de formele eisen".

Een digitale versie is u reeds toegezonden op 25 juni j.l.

Zoals bekend is deze audit uitgevoerd door de Afdeling Concernaudit van ons korps.

De rapportage is voorzien van een managementreactie vanuit de korpsleiding, ik verwijs u daarvoor naar pagina drie van het rapport.

Het is goed te lezen dat op een groot aantal punten wordt voldaan aan geldende wet- en regelgeving en de vastgelegde afspraken met betrekking tot het Verwijzingsportaal Bankgegevens. Op een beperkt aantal punten zijn afwijkingen geconstateerd welke hebben geleid tot aanbevelingen. De implementatie daarvan is inmiddels ter hand genomen.

Ik vertrouw er op u hiermee van dienst te zijn.

Verwijzingsportaal Bankgegevens

**Kwaliteit bevestigingen VB: het door de politie
in 2022 voldoen aan de formele eisen**

Afdeling
Versienummer
Datum
Kenmerk
Status
Rubricering

Typ Auteur, auteurs
Concernaudit
1.0
6 juni 2023
Typ Kenmerk
Definitief
Politie INTERN - Politietaak

Samenvatting

De politie en andere opsporingsdiensten, het Openbaar Ministerie, de FIU en de Belastingdienst gebruiken identificerende gegevens, zoals naam, adres, woonplaats behorende bij rekeningnummers van banken voor de uitvoering van hun taken. De politie heeft hiervoor een wettelijke bevoegdheid.

De centrale onderzoeksvraag van deze audit is:

Geeft de Politie in opzet en bestaan op adequate wijze uitvoering aan de bepalingen bij of krachtens de Wijziging van de Wet op het financieel toezicht en het Ontwerpbesluit verwijzingsportaal bankgegevens?

Het antwoord op de onderzoeksvraag luidt:

- Op een groot aantal punten wordt voldaan aan geldende wet- en regelgeving en de vastgelegde afspraken met het VB. Op enkele punten zijn afwijkingen geconstateerd.

De adviezen voor verdere verbetering zijn op hoofdlijnen:

- Benoem een (centrale) contactpersoon/aanspreekpunt VB voor de ketenpartners, alsook voor de afhandeling van eventuele geschillen.
- Heroverweeg de manier waarop nu bij de politie de autorisaties voor het VB zijn geregeld, bijvoorbeeld het bevragen van het VB overlaten aan een beperkte(re) groep medewerkers. Organiseer centraal en decentraal toezicht en controle op uitgegeven autorisaties en rapporteer hierover tweemaal per jaar ook aan de FG.
- Implementeer decentrale periodieke deelwaarnemingen binnen de eenheden om de rechtmatigheid van uitgevoerde bevragingen te toetsen, en stuur bij waar nodig.
- Uniformeer dossiervorming, bewaring en vernietiging door eenduidige procesbeschrijvingen en werkinstructies. Deze procesbeschrijvingen en werkinstructies dienen ook zorg te dragen voor voldoende waarborg middels beheersmaatregelen voor het kunnen aantonen van de rechtmatigheid van bevragingen, alsook de naleving van de Wpg na te streven.

Voor verdere details verwijzen wij u naar hoofdstuk 2. Uitkomsten onderzoek en adviezen.

Managementreactie

Deze managementreactie volgt op de bevindingen en aanbevelingen aan de hand van de paragraafgewijze indeling in het auditrapport.

Algemeen

Het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB) is een extern portaal van het Ministerie van Justitie en Veiligheid waarlangs een reeds bestaand vorderingenproces kan plaatsvinden. Aan het gebruik van het portaal zijn voorwaarden verbonden, die grotendeels betrekking hebben op al bestaande eisen aan het vorderingenproces en een beperkt aantal nieuwe eisen die voortvloeien uit het gebruik van dit portaal.

De korpsleiding herkent de bevindingen. Vooral nog bestaan er op systeemniveau afdoende waarborgen voor compliance en risicobeheersing in het vorderingenproces. Door het programma Intensivering privacy (onderdeel van de portefeuille Ethiek en Privacy van de politie) vindt een risico-inventarisatie plaats binnen de vorderingsprocessen, waarbij een opvolgende gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) tot de mogelijkheden behoort. De conclusies daarvan worden waar nodig en mogelijk verwerkt.

De portefeuillehouder Thematische opsporing zal vanuit diens ontwikkelverantwoordelijkheid een productowner voor het VB aanwijzen, aan wie de beschrijving van lijn- en procesverantwoordelijkheden voor het VB in termen van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op organisatiebreed niveau (operationeel, tactisch en strategisch) wordt opgedragen. Daaronder valt ook de algehele eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering het VB, inclusief de monitoring en bijsturing ('Check' en 'Act').

Met betrekking tot de afzonderlijke adviezen merken wij het volgende op.

Ad 2.2 Centrale contactpersoon en Geschillen

Het advies wordt overgenomen. De productowner fungeert tevens als landelijk coördinator VB en acteert onder verantwoordelijkheid van de landelijk portefeuillehouder Thematische Opsporing. Voor de beschrijving en toedeling van eenduidige sturings- en verantwoordingslijnen rond het gebruik van het VB wordt door deze zorggedragen. Een gebruikersprotocol zal deel uitmaken van de formele beschrijving en toedeling van de genoemde TBV's.

Een procedure voor het afhandelen van geschillen wordt in samenspraak met het Ministerie van Justitie en Veiligheid opgesteld.

Ad 2.3 Toegangsbeheer

Het advies wordt overgenomen. In lijn met het Identity & Access Management (IAM) heroverweegt de productowner hoe en aan wie autorisatie voor het VB wordt verleend.

Ad 2.4 Toezicht op het gebruik van het VB

Het advies wordt overgenomen. Met dien verstande dat het gebruik van het VB, alsook het decentrale toezicht en controle op de uitgegeven autorisaties w.o. de toetsing op de rechtmatigheid van de uitgevoerde bevestigingen primair een lijnverantwoordelijkheid is welke mede door de hulpofficier van justitie wordt uitgeoefend. Decentraal worden bij wijze van steekproef periodieke deelwaarnemingen uitgevoerd waarover jaarlijks in het kader van de reguliere control-cyclus wordt gerapporteerd aan de functionaris gegevensbeheer en de portefeuillehouder.

Ad 2.5 Dossiervorming en Privacy

Het advies wordt overgenomen. Met dien verstande dat dit advies feitelijk ziet op de bredere werkprocessen rond vorderingen, processen-verbaal en het opslaan van gevorderde gegevens dan alleen bevragingen via het VB. Er wordt onderzocht in hoeverre de uniformering van dossiervorming, bewaring en vernietiging door eenduidige procesbeschrijvingen en werkinstructies specifiek m.b.t. het gebruik van het VB met prioriteit ter hand kan worden genomen tegen het licht van de geldende (privacy)reglementen.

Ad 2. Deelwaarnemingen

Het advies wordt overgenomen. In de vordering wordt het nummer vanuit het VB geregistreerd welke verplichting wordt opgenomen het gebruikersprotocol.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Managementreactie	3
Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding voor de onderzoeksvraag	6
1.2 Toelichting HOvJ en BF	6
1.3 Onderzoeksvraag	7
1.4 Scope	7
1.5 Werkwijze onderzoek.....	8
2 Uitkomsten onderzoek en adviezen	9
2.1 Onderzoeksvraag	9
2.2 Centrale contactpersoon en Geschillen.....	9
2.3 Toegangsbeheer.....	10
2.4 Toezicht op het gebruik van het VB	10
2.5 Dossiervorming en Privacy	11
2.6 Deelwaarnemingen	11
Bijlage 1. Normenkader samengesteld door de Auditdienst Rijk	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor de onderzoeksvraag

De politie en andere opsporingsdiensten, het Openbaar Ministerie, de FIU en de Belastingdienst gebruiken identificerende gegevens, zoals naam, adres en woonplaats gegevens van rekeningen van banken voor de uitvoering van hun taken. De politie heeft hiervoor een wettelijke bevoegdheid. Dit bevragen vond tot de komst van het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB) alleen handmatig plaats bij banken en andere financiële instellingen. Dit was een tijdrovend proces. Omdat het betalingsverkeer snel is gedigitaliseerd en meer internationaal geworden is, is met EU-subsidie het VB gerealiseerd. Met de komst van het VB wordt ook voldaan aan de vierde anti-witwasrichtlijn van de EU waarin tot doel gesteld is het tegengaan van witwassen van geld of terrorismefinanciering voor aan deze misdrijven ten grondslag liggende delicten zoals corruptie of voor fiscale misdrijven waaronder belastingontduiking en belastingfraude.

Het VB is ontwikkeld in samenspraak met de vier grote Nederlandse banken. Het VB ontsluit de identificerende bankgegevens van alle banken in Nederland. Het is bij wet (Wet verwijzingsportaal bankgegevens) verplicht dat alle banken de gevraagde informatie aanleveren aan het VB. Het doel van het VB is een efficiënte bevraging van identificerende bankgegevens mogelijk maken waarbij de privacy van bankklanten gegarandeerd wordt.

Voor het ontwikkelde VB waren informatiebeveiliging en privacy belangrijke essentiële aspecten. Om hieraan tegemoet te komen is ervoor gekozen om de databestanden bij de banken te houden en dat via het VB deze bestanden automatisch kunnen worden geraadpleegd. Hiermee wordt de informatiebeveiliging en de privacy van de klanten van de bank maximaal gewaarborgd.

In artikel 5, lid 2 van het ontwerpbesluit verwijzingsportaal bankgegevens is opgenomen dat:
In de eerste 5 jaar na inwerkingtreding van het besluit jaarlijks een audit wordt uitgevoerd en dat dit na 5 jaar tweejaarlijks zal worden uitgevoerd. Onderdelen van de audit zijn:

- a. de werking van het verwijzingsportaal bankgegevens;
- b. de kwaliteit van de vorderingen, verzoeken en verstrekkingen van identificerende gegevens.

Deze audit is geïnitieerd vanuit DG Ondernijning van het ministerie van J&V. Omdat de audit meerdere organisaties omvat heeft DG Ondernijning de audit laten uitvoeren door de ADR. Voor de politie heeft DG Ondernijning de KL van de politie verzocht deze audit door de politie zelf uit te laten voeren. Deze audit is door Concernaudit uitgevoerd in samenspraak met de ADR en DG Ondernijning. Voor dit onderzoek is het normenkader van de ADR gebruikt.

1.2 Toelichting HOvJ en BF

De politie maakt gebruik van een HOvJ (Hulp Officier van Justitie), dit is de politieambtenaar die in het opsporingsonderzoek de schakel vormt tussen het Openbaar Ministerie en de politie. De HOvJ heeft een opleiding gevolgd en hem/haar worden strafvorderlijke bevoegdheden toegekend die een 'gewone' opsporingsambtenaar niet heeft. Van de HOvJ wordt verlangd dat hij de rechten van de

verdachte waarborgt. De HOvJ heeft in het proces van het VB een belangrijke functie als het gaat om toestemming geven voor een bevraging en het doen van kwaliteitscontrole.

De politie kent ook de functie Bevoegd functionaris (BF). De BF heeft duidelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden en deze zijn vastgelegd. Wanneer een medewerker bij de voorbereidingen voor het maken van een intelligence rapport erachter komt dat gegevens (art 9 of 10 Wpg) waaronder gegevens uit het VB in systemen worden verwerkt wordt contact gezocht met de BF voor het vragen om toestemming om deze gegevens te mogen raadplegen. Informatie over zaken die in behandeling zijn bij andere eenheden worden op BF-niveau onderling gecoördineerd. Het contact tussen BF-en in verschillende eenheden verloopt via de DRIO.

1.3 Onderzoeksvraag

Het doel van deze compliance audit is inzicht te geven in welke mate de politie voldoet aan wet- en regelgeving en afspraken gesteld aan de uitvoering van de bevragingen in het concept gebruikersprotocol VB van bankgegevens via het VB. De periode van onderzoek is geheel 2022.

De centrale onderzoeksvraag van deze audit is:

Geeft de Politie in opzet en bestaan op adequate wijze uitvoering aan de bepalingen bij of krachtens de Wijziging van de Wet op het financieel toezicht en het Ontwerpbesluit verwijzingsportaal bankgegevens?

1.4 Scope

De scope van het onderzoek zijn alle bevragingen in alle eenheden bij het verwijzingsportaal over geheel 2022. De bevragingen zijn gedaan op de wettelijke grondslagen:

- Wetboek van Strafvordering (WvSv), artikel
 - o 126a (strafrechtelijk financieel onderzoek);
 - o 126nc (opsporing);
 - o 126nd (opsporing);
 - o 126uc (bestrijding georganiseerde misdaad);
 - o 126ud (bestrijding georganiseerde misdaad);
 - o 126zk (aanwijzingen terroristisch misdrijf);
 - o 126zl (aanwijzingen terroristisch misdrijf);
 - o 126hh (voorbereiding opsporing terroristisch misdrijf);
 - o 126ii (verkennend onderzoek ernstige inbreuken rechtsorde waaronder terrorisme);
 - o 6.4.12 en 6.4.14. (Ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel) tot 1-7-2022;
 - o 6.4.24 en 6.4.26. (Onderzoek naar het vermogen van de veroordeelde) vanaf 1-7-2022.
- Wet op de economische delicten:
 - o Artikel 19 (bestrijding economische delicten)
- OLAF-verordening:

- Artikel 7 (fraudebestrijding inzake financiële belangen van de EU)

In het onderzoek zijn alleen de bevragingen van het VB betrokken uit 2022. In het onderzoek is niet gekeken naar de rechtmatigheid van de vordering maar wel is gekeken of er bij een bevraging een vordering met de juiste grondslag en ondertekening aan ten grondslag ligt.

In dit onderzoek is **geen** aandacht besteed aan:

- De volledigheid van de populatie waaruit de deelwaarnemingen geselecteerd zijn;
- De inhoud, de volledigheid van de door het VB geleverde gegevens;
- Hoe de gegevens onderdeel worden van het opsporingsdossier.

1.5 Werkwijze onderzoek

De audit is uitgevoerd door de afdeling Concernaudit van de politie. Het te onderzoeken object en de gehanteerde werkwijze zijn hierna weergegeven.

In overleg met de ADR en DG Ondermijning van het ministerie van V&J is bepaald dat de audit VB over het jaar 2022 zal plaatsvinden. Omdat dit de eerste audit betreft heeft de ADR een normenkader opgesteld waarbij zij gebruik gemaakt heeft van de bepalingen uit de wet, het concept gebruikers protocol, de BIO en de Wpg. Aangezien het concept gebruikers protocol nimmer door JenV ter ondertekening aan Politie is aangeboden, is het formeel nooit in werking getreden. Dit heeft gevolgen gehad voor de organisatie en de opvolging daarvan. Dit is ook door de ADR in haar onderzoeken onderkend.

De politie is met 38.500 bevragingen in 2022 de grootste gebruiker van het VB. Binnen de politie worden door LMIO (Landelijk meldpunt internet oplichting) 51% van de bevragingen gedaan. Er zijn bij de politie 2.500 bevragers. Van deze bevragers zijn er 1.500 die in 2022 vijf of minder bevragingen hebben gedaan bij het VB.

Voor de uitvoering van het onderzoek is gebruik gemaakt van:

- Interviews;
- Documentenonderzoek;
- Deelwaarneming van vorderingen.

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is voor dit onderzoek een vijftal interviews gehouden met users van het VB en met teamchefs van afdelingen waar het VB vaak gebruikt wordt. Bij het documentonderzoek is vooral gekeken hoe het VB wordt gebruikt bij de politie. Tot slot is er een uitvraag gedaan bij een tiental teams binnen de politie verspreid over 2022 en over de diverse grondslagen naar de vorderingen die de basis zijn voor de bevragingen.

2 Uitkomsten onderzoek en adviezen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de uitkomsten van het onderzoek en de adviezen ter verdere verbetering. Hierbij is informatie uit documenten gehaald en is er informatie verkregen tijdens de gesprekken die zijn gevoerd in het kader van dit onderzoek. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de gestelde onderzoeksvraag.

2.1 Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag van deze audit is:

Geeft de Politie in opzet en bestaan op adequate wijze uitvoering aan de bepalingen bij of krachtens de Wijziging van de Wet op het financieel toezicht en het Ontwerpbesluit verwijzingsportaal bankgegevens?

Het antwoord op de onderzoeksvraag luidt:

- Op een groot aantal punten wordt voldaan aan geldende wet- en regelgeving en de vastgelegde afspraken met het VB. Op enkele punten zijn afwijkingen geconstateerd. Adviezen ter verdere verbetering zijn in onderstaande paragrafen opgenomen.

2.2 Centrale contactpersoon en Geschillen

Uit de documenten en interviews is niet gebleken dat er bij de politie een (centrale) contactpersoon is benoemd voor het VB in het algemeen en voor de opdrachtgever (DG Ondernijning), de beheerder (Justid) en de andere gebruikersorganisaties van het VB. Bij de politie is geen (centrale) verantwoordelijke aangewezen die namens de politie kan handelen in het geval van een geschil ten aanzien van het gebruikersprotocol. Het is bij de respondenten niet bekend of er in het verleden geschillen zijn geweest. Omdat het VB nog in ontwikkeling is, wordt dit mogelijk opgelost in het project VB en in de stuurgroep.

Risico: Het risico bestaat dat issues niet juist, volledig en tijdig worden afgehandeld omdat communicatie hierover lastig is vanwege het feit dat geen (centrale) contactpersoon is aangesteld. Het risico bestaat ook dat (be)sturing, verantwoording en kwaliteitsverbetering binnen de politie niet gecoördineerd worden opgepakt omdat er binnen de politie geen centrale regie is op het VB.

Advies

- Benoem voor het VB een (centrale) contactpersoon voor de opdrachtgever (DG Ondernijning), de beheerder (Justid) en de andere gebruikersorganisaties van het VB, alsook voor de afhandeling van eventuele geschillen. Definieer tevens eenduidige sturings- en verantwoordingslijnen rond het VB.
- Implementeer een procedure voor het afhandelen van geschillen.

2.3 Toegangsbeheer

De politie gebruikt sinds een aantal jaren het LFNP, het Landelijk functiegebouw Nederlandse politie. Het doel van dit functiegebouw is om het aantal functies binnen de politie te beperken en alle functies te beschrijven en eenduidig te waarderen. Dit betekent ook dat dezelfde functies de beschikking hebben over dezelfde applicaties en toegang daarvoor.

Binnen het Identity & Access Management (IAM) worden per politiemedewerker autorisaties verstrekt voor informatie en computersystemen. De rechten worden vertrekt op basis van de functie en de rol van de medewerker binnen de automatiseringsomgeving. De rolbenaming waarmee de medewerker autorisaties krijgt is gebaseerd op een combinatie van de LFNP-functie, de feitelijke organieke eenheid (OE) en het vakgebied waarin de medewerker werkzaam is. De Korpschef is verantwoordelijk voor het systeem van autorisaties en dit wordt onderhouden om te voldoen aan de vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid ex artikel 6.1 van de Wpg.

Bij het life gaan van VB heeft de politie iedere politieambtenaar geautoriseerd voor VB. Dit betekent dat 50.000 medewerkers met opsporingsbevoegdheid bevragingen kunnen doen. Uit de analyse over 2022 zijn er 2.500 medewerkers die daadwerkelijk het VB minimaal eenmaal hebben bevroegd. Van dit aantal hebben 1.000 medewerkers vijf bevragingen of meer gedaan over heel 2022. Na analyse blijkt dat vooral medewerkers van de RIK's, Financiële recherche, IRC's en het landelijk meldpunt internet oplichting (LMIO) de bevragingen doen. De politie deed in 2022 daarbij ongeveer 38.500 bevragingen.

Leidinggevend (Teamchefs) hebben bij de politie de bevoegdheid om medewerkers te autoriseren voor VB, wanneer dit niet standaard tot hun profiel behoort. De leidinggevende is verantwoordelijk om deze autorisatie wanneer deze niet meer nodig is in te trekken, dan wel vervalt de autorisatie automatisch na 1 jaar.

Risico: het risico bestaat dat bevragingen niet conform de wet worden uitgevoerd door onervarenheid met procedure en uitvoering.

Advies

- Heroverweeg de manier waarop nu bij de politie de autorisaties voor het VB zijn geregeld. Overwogen kan worden het bevragen van het VB over te laten aan een beperkte(re) groep medewerkers binnen de RIK's, Financiële recherche, IRC's en het landelijk meldpunt internet oplichting (LMIO). Daarnaast kan overwogen de rest van de bevragingen (alleen) door een interceptie desk te laten uitvoeren.

2.4 Toezicht op het gebruik van het VB

Bij de politie wordt er geen stelselmatig toezicht gehouden op het gebruik van het VB. Dit geldt zowel voor centraal toezicht als ook toezicht in de teams. Centraal worden autorisaties toegekend aan opsporingsambtenaren met behulp van het IAM-systeem maar in de teams is er geen zicht op wie en hoeveel bevragingen worden uitgevoerd. Er is ook geen toezicht op de rechtmatigheid van bevragingen en het aanmaken van dossiers. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van

bevragingen ligt bij de HOvJ, de verantwoordelijkheid voor het aanleggen van dossiers ligt bij de dossiervormer en de bevoegd functionaris.

Risico: het risico bestaat dat bevragingen niet conform de wet worden uitgevoerd door het ontbreken van stelselmatig en direct toezicht op het uitvoeren van bevragingen in VB waardoor onjuistheden niet of pas later worden onderkend.

Advies

In het kader van monitoring, sturing en verantwoording:

- Organiseer centraal en decentraal toezicht en controle op uitgegeven autorisaties en rapporteer hierover tweemaal per jaar aan de FG.
- Implementeer decentrale periodieke deelwaarnemingen binnen de eenheden om de rechtmatigheid van uitgevoerde bevragingen te toetsen, en stuur bij waar nodig.

2.5 Dossiervorming en Privacy

De vordering, het PV en de door het VB aangeleverde gegevens worden door de bevrager van het VB in het onderzoeksdossier opgeslagen. De manier van opslaan is afhankelijk van het team en de dossiervormer van een eenheid. Het dossier wordt conform de Wpg-eisen bewaard en tijdig vernietigd. De vorderingen worden gegenereerd in Summ-IT, waarbij per bevraging een keuze kan worden gemaakt welke banken het betreft, en Summ-IT genereert daarvoor dan de onderbouwing. In enkele gevallen worden vorderingen uitgeprint en in een map bewaard en tijdig vernietigd. Het risico van onjuiste en onvolledige dossiervorming bestaat omdat werkwijzen in deze niet zijn geüniformeerd waardoor monitoring en (be)sturing wordt bemoeilijkt.

Sinds 2008 voert de politie privacy audits uit conform de RPAP (regeling periodieke audits politie). Jaarlijks wordt ook de ITGC onderzocht. Deze onderzoeken zijn echter beide van generieke aard en niet specifiek gericht op het VB.

Risico: het risico bestaat dat er niet volgens de wet gewerkt wordt omdat er binnen de politie niet een eenduidige werkwijze wordt gehanteerd, waardoor er ook onvoldoende inzicht is de status van het voldoen aan de Wpg en de effectiviteit van de ingerichte ITGC.

Advies

- Uniformeer dossiervorming, bewaring en vernietiging door eenduidige procesbeschrijvingen en werkinstructies die ook zorgdragen voor voldoende waarborg middels beheersmaatregelen voor het kunnen aantonen van de rechtmatigheid van bevragingen alsook de naleving van de Wpg nastreven.

2.6 Deelwaarnemingen

In de deelwaarnemingen is naar de volgende aspecten gekeken:

- Autorisatie;
- Vorderingen;
- Juiste grondslag;

- 126a Wetboek van Strafvordering (strafrechtelijk financieel onderzoek);
- 126nc (opsporing);
- 126nd (opsporing);
- 126uc (bestrijding georganiseerde misdaad);
- 126ud (bestrijding georganiseerde misdaad);
- 126zk (aanwijzingen terroristisch misdrijf);
- 126zl (aanwijzingen terroristisch misdrijf) (geen bevragingen in 2022);
- 126hh (voorbereiding opsporing terroristisch misdrijf) (geen bevragingen in 2022);
- 126ii (verkennd onderzoek ernstige inbreuken rechtsorde waaronder terrorisme) (geen bevragingen in 2022);
- 6.4.12 en 6.4.14. (Ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel) tot 1-7-2022 (geen bevragingen in 2022);
- 6.4.24 en 6.4.26. (Onderzoek naar het vermogen van de veroordeelde) vanaf 1-7-2022 (geen bevragingen in 2022);
- Artikel 19 Wet op de economische delicten (bestrijding economische delicten);
- Artikel 7 OLAF verordening (fraudebestrijding inzake financiële belangen van de EU) (geen bevragingen in 2022);
- Proces verbaal;
- Motivatie bij alle banken;
- Onderzoeksdossier;
- Gegevensuitwisseling;
- Opslaan en verwijderen gegevens.

Voor de deelwaarneming zijn 44 vorderingen opgevraagd in de organisatie. Daarvan zijn er door de organisatie 30 aan CA aangeleverd.

- 29 van de 30 stukken waren voorzien van een datum
- Bij 2 stukken ontbrak de vordering en werd alleen het PV meegezonden
- 28 van de 28 vorderingen waren opgesteld door een opsporingsambtenaar
- 28 van de 28 vorderingen waren ondertekend door een HOvJ, een OvJ of getekend op ambtseed of belofte.
- 28 van de 28 vorderingen vermelde de rechtsgrondslag
- Bij de 16 vorderingen bij alle banken was een motivatie opgenomen in de vordering
- Alle ontvangen vorderingen en PV's zijn voorzien van nummers, onderzoeksnamen, documentcodes of BVH-nummer.
- Op geen van de vorderingen was het volgnummer van VB opgenomen.

De gehanteerde norm die is overeengekomen met de ADR was 25 dossiers. Van de 44 uitgevraagde dossiers zijn er 30 retour ontvangen. Een aantal respondenten heeft niet gereageerd omdat zij andere werkzaamheden hebben en niet meer bij de dossiers kunnen of de politie hebben verlaten.

De dossiers zijn verdeeld over de verschillende grondslagen, tijdsspannen en eenheden.

44	42	40	38	36	34	32	30	28	26	24	22	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2
Uitvraag in de organisatie 44 stuks																					
Niet ontvangen		2 PV's		Vorderingen ontvangen uit de organisatie 30 stuks																	
				Voorzien van datum 29 stuks																	
				Opgesteld door opsporing sambtenaar 28 stuks																	
				Ondertekend door HOVJ of OVJ of op ambtseed. 28 stuks																	
				Bevraging 1 bank 12 stuks									Bevraging alle banken 16 stuks								
				Voorzien van codes en onderzoeksnamen 30 stuks																	
				Relatie tussen bevraging en de lijst van Justid o stuks																	

Voor de herkenbaarheid van vorderingen wordt door de medewerker een nummer meegegeven waarmee de vordering gelinkt kan worden aan een zaak, dossier of anderzijds. Het nummer van het VB komt niet voor op de vordering waardoor het voor het houden van toezicht lastig is een relatie te leggen tussen de vordering en de rapportage van Just-ID over het VB.

Risico: het risico bestaat dat er geen toezicht op bevragingen gehouden kan worden omdat er geen directe relatie in de politiedossiers en politiesystemen is vastgelegd tussen de gegenereerde nummers in de rapportage van het ministerie en de bevragingen.

Advies

- Registreer het nummer vanuit het VB in de vordering.

Bijlage 1. Normenkader samengesteld door de Auditdienst Rijk

1. Generieke toetspunten voor elke bevragende organisatie		Wat willen we aantreffen
Nr	Beheersmaatregel	
1.1.	Er is een formeel vastgestelde en geldende procedure voor verlenen van toegang. Deze beschrijft o.a.:	* Wie gemandateerd is om toegang te verlenen; * De wijze waarop de aanvraag en toekenning verloopt, incl. goedkeuring; * Welke medewerkers/ functies toegang krijgen tot het VB; * Wie de uitgegeven toegangsrechten beheert; * Hoe de toegang tot het VB ingericht is, bijvoorbeeld in de vorm van een single signon, een citrix basisdienst en/of een toegang via Summ.IT; * De afspraken met de organisatie die de toegang tot het VB beheert; * Periodieke controle.
1.2.	Toegangsrechten worden alleen uitgegeven aan personen met één van onderstaande functies:	* Opsporingsambtenaar bij de Nationale Politie * De organisatie houdt een overzicht bij van toegangsrechten voor het bevragen van het VB en wie de rol van (hulp)Officier van Justitie, teamleider (voor de bijzondere opsporingsdiensten[1]), medewerker informatiedesk en/of behandelend opsporingsambtenaar heeft.
1.3.	Een toegangsrecht voor het VB wordt op zo kort mogelijke termijn aangepast of ingetrokken bij functiewijziging van de opsporingsambtenaar of bij diens vertrek uit de organisatie.	
1.4.	Elk toegangsrecht voor het VB is door de verantwoordelijke bij de organisatie toegewezen.	* De zelfstandige vordering door de opsporingsambtenaar is voorbehouden aan die opsporingsambtenaren die daartoe uitdrukkelijk zijn aangewezen door de korpschef of het hoofd van de bijzondere opsporingsdienst. Hierbij dient in het bijzonder gedacht te worden aan de opsporingsambtenaren die werkzaam zijn bij een (regionale) informatieknooppunt of een vergelijkbare dienst belast met de informatieverwerking.
1.5.	Accounts zijn eenduidig te herleiden naar personen. Groepsaccounts worden niet gebruikt.	
1.6.	Onrechtmatige/ongeautoriseerde verwerkingen van (persoons)gegevens worden z.s.m. gemeld bij op het VB aangesloten partijen en de Justitiële Informatiedienst (Justid). Daarna worden z.s.m. passende maatregelen genomen.	
Nr	Toezicht op het gebruik van het VB	

1.7.	De bevragende organisatie kan inzichtelijk maken:	* Hoe is bepaald welke normen die zijn opgenomen in wettelijke gegevensbeschermingsvereisten (AVG, Wpg, Wjsg), de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst – Bijzondere Informatie (VIR.BI), van toepassing zijn bij gebruik van het VB; * hoe het toezicht op het voldoen aan de relevante normen is ingericht.
1.8.	Elk half jaar worden door de bevragende organisatie steekproefsgewijs de volgende controles uitgevoerd:	* Zijn de bevestigingen gedaan door geautoriseerde bevragers? (zie 1.2) * Is de vermelde (hulp)Officier van Justitie / teamleider geautoriseerd voor die rol? * Zijn gegevens van bevestigingen in overeenstemming met de bijbehorende vordering of het bijbehorende verzoek? * Voldoen de bevestigingen aan de wettelijke vereisten? * Zijn de gedownloade bestanden correct verwerkt in het onderzoeksdossier? * Worden de werkafspraken over de afhandeling en opslag van gedownloade informatie (zie 1.11) nageleefd?
Nr	Geschillen	
1.9.	Een geschil tussen partijen in verband met uitvoering van het Gebruikersprotocol Verwijzingsportaal Bankgegevens Politie, FIOD, OM, OD.NLA, NVWA.IOD, ILT.IOD, Rijksrecherche en KMAR wordt voorgelegd aan de opdrachtgever VB en door deze besproken met vertegenwoordigers van de partijen betrokken bij het geschil.	* Indien de opdrachtgever VB één van de partijen is in het geschil wordt het geschil aan de programmamanager generaal Ondernijning van het ministerie van Justitie en Veiligheid voorgelegd en wordt in goed onderling overleg tussen (bestuurlijke) vertegenwoordigers van betrokken partijen beslecht.
Nr	Contactpersoon	
1.10.	Elke organisatie die gebruik maakt van het VB wijst een contactpersoon en vervanger aan die fungeren als aanspreekpunt voor de opdrachtgever (DG Ondernijning), de beheerder (Justid) en de andere gebruikersorganisaties van het VB.	
Nr	Dossiervorming	
1.11.	De organisatie heeft in een procesbeschrijving of werkinstructie maatregelen beschreven over het onderzoeksdossier om de rechtmatigheid van de uitgevoerde bevestiging aan te kunnen tonen.	* De stukken die in het onderzoeksdossier opgenomen moeten zijn (o.a. de vordering of het verzoek, de uitkomst van de bevestiging en het proces.verbaal); * Uit te voeren controles voorafgaand aan het afsluiten van een onderzoeksdossier; * Welke vastleggingen (digitale mappen, excel.bestanden e.d.) de organisatie gebruikt naast het onderzoeksdossier voor de opslag van de uit het VB gedownloade informatie; * Welke informatie daarin wordt vastgelegd; * Wie toegang heeft tot welke vastlegging.
Nr	Privacy	
1.12.	Het VB en de vastlegging (zie 1.11) zijn onderdeel van het (Wpg/Wjsg) privacyprogramma van de organisatie. D.w.z. dat controle plaatsvindt in overeenstemming met het vastgestelde privacy.regime en dat over de uitgevoerde controle gerapporteerd wordt.	

1.13.	Er is een actuele verwerkersafspraken tussen de bevragende organisatie en JenV (namens JenV de directeur Justid).	
Nr	Bewaren en opschonen	
1.14.	De relevante wetgeving (Wpg, Wjsg, archiefwet) over bewaren en opschonen wordt gevolgd voor het VB en de vastlegging (zie 1.11): Toelichting Voor het VB is het bewaren en opschonen in de applicatie geregeld. De bevragende organisatie is verantwoordelijk voor de bewaring van de via het VB ontvangen informatie in het onderzoeksdossier en andere vastleggingen en het opschonen van het onderzoeksdossier en andere vastleggingen.	* Bewaartermijnen zijn bepaald voor meta./loggingsgegevens en inhoudelijke gegevens; * Het opschonen wordt gecontroleerd.
	2. Toetspunten voor organisaties die het webportaal VB gebruiken (Onderstaande toetspunten gelden voor organisaties die het VB direct benaderen.)	
Nr	Federatieve Autorisatie	
2.1.	Gebruikers van het VB krijgen alleen toegang tot het VB door middel van een federatieve authenticatie (bijvoorbeeld in de vorm van een single signon of een citrix basisdienst) die gekoppeld is aan het VB. Het belangrijkste verschil tussen SSO en FIM is dat SSO één set inloggegevens voor verschillende systemen binnen één organisatie, terwijl een federatief identity management-systeem met één inlog toegang tot verschillende applicaties bij verschillende organisaties biedt.	
2.2.	De autorisaties voor het VB worden periodiek getoetst conform het daarover bepaalde in de BIO. Bij de toets wordt nagegaan of uitgegeven autorisaties passen bij de functie en rol van de opsporingsambtenaar.	
	De uitkomsten van de toets worden gedeeld met de functionaris voor gegevensbescherming binnen de organisatie.	
	Alle uitgegeven toegangsrechten worden minimaal eenmaal per halfjaar beoordeeld.	
	B. Toetspunten voor een selectie van bevragingen	
	Bij elke organisatie waar het VB wordt gebruikt, wordt een aantal bevragingen geselecteerd. Deze worden in detail bekeken. Per bevraging worden onderstaande toetspunten gehanteerd, ongeacht of het VB direct of via Summ-IT wordt benaderd.	Zie deelwaarneming

4. Toetspunten per bevraging via webportaal VB en Summ-IT		
Nr	Beheersmaatregel	
4.1.	De bevrager is geautoriseerd om een bevraging te doen (zie 1.2).	Bevragers kunnen onderstaande rollen hebben: Behandelend opsporingsambtenaar
4.2.	Er is een vordering of verzoek als basis voor een bevraging. <u>Toelichting</u> Voordat de bevraging van een bank of een betaaldienstverlener via het VB mag plaatsvinden dient de geautoriseerde (opsporings)ambtenaar te beschikken over een daartoe door de (hulp)Officier van Justitie verstrekte (en getekende) vordering. Deze vordering wordt, naast het bepaalde in het Wetboek van Strafvordering (WvSv), gedaan zoals voorgeschreven in de aanwijzing opsporingsbevoegdheden van het College van procureurs.generaal van het Openbaar Ministerie. Bevraging via het VB zonder deze vordering is niet toegestaan.	<i>* Behandelend opsporingsambtenaar</i> <i>Voordat de bevraging van een bank of een betaaldienstverlener via het VB mag plaatsvinden dient de geautoriseerde (opsporings)ambtenaar te beschikken over een daartoe door de (hulp)Officier van Justitie verstrekte (en getekende) vordering. Deze vordering wordt, naast het bepaalde in het Wetboek van Strafvordering (WvSv), gedaan zoals voorgeschreven in de aanwijzing opsporingsbevoegdheden van het College van procureurs.generaal van het Openbaar Ministerie. Bevraging via het VB zonder deze vordering is niet toegestaan.</i>
	Voor de bijzondere opsporingsdiensten[3] geldt dat de vordering ook kan zijn opgesteld door een teamleider.	
	Als een organisatie een vervanger van een handtekening toepast (bijv. gebruik van een handtekening app; gebruik van een gescande handtekening) dan is die keuze door de leiding van de organisatie goedgekeurd/vastgesteld.	
4.3.	Een bevraging wordt gedaan op basis van de juiste grondslag[4].	
4.4.	De opsporingsambtenaar maakt een proces.verbaal op van de vordering of het verzoek, de uitlevering en ontvangst van gevorderde of verzochte gegevens. Het proces.verbaal voldoet aan de vormvereisten (zie bijlage .2. Vormvereisten proces.verbaal)	* Dag. en ondertekening; * Opgemaakt op ambtseed/beloofte;
	Als een organisatie een vervanger van een handtekening toepast (bijv. gebruik van een handtekening app; gebruik van een gescande handtekening) dan is die keuze door de leiding van de organisatie goedgekeurd/vastgesteld.	
4.5.	Als een bevraging naar alle banken en andere betaaldienstverleners wordt gestuurd, is de motivatie vastgelegd in het onderzoeksdossier.	
4.6.	Het onderzoeksdossier van een uitgevoerde bevraging voldoet aan de gestelde eisen t.a.v. dossiervorming (zie 1.11; 4.4). In VB vastgelegde gegevens komen overeen met gegevens in de vordering of het verzoek en gegevens in het proces verbaal.	

4.7.	Bij een bevraging worden alleen gegevens uitgewisseld die in de verwerkersafpraak VB tussen de bevragende organisatie en het ministerie van JenV overeengekomen zijn. Toelichting Elke verwerkersafpraak bevat een Bijlage 1 Verwerking van Politiegegevens (artikel 1) met een opsomming van deze gegevens. In elke verwerkersafpraak tussen JenV en bevragende organisaties (Opsporing en OM) is opgenomen dat de Wet Politiegegevens (Wpg) van toepassing is (zie 1.13).	
4.8.	De door het VB aangeleverde (gedownload) bestanden met de gegevens over de bevraging worden opgeslagen/verwijderd conform de werkafspraken, zie 1.11.	
Nr	Bijlage -1- Grondslag voor een bevraging	
	Naast de wet VB en het besluit VB liggen de volgende wettelijke bepalingen ten grondslag aan het doen van een bevraging (vordering of verzoek) aan de banken en andere aangesloten betaaldienstverleners via het VB: Wetboek van Strafvordering (WvSv), artikel · 126a (strafrechtelijk financieel onderzoek) · 126nc (opsporing) · 126nd (opsporing) · 126uc (bestrijding georganiseerde misdaad) · 126ud (bestrijding georganiseerde misdaad) · 126zk (aanwijzingen terroristisch misdrijf) · 126zl (aanwijzingen terroristisch misdrijf) · 126hh (voorbereiding opsporing terroristisch misdrijf) · 126ii (verkenkend onderzoek ernstige inbreuken rechtsorde waaronder terrorisme) · 6.4.12 en 6.4.14. (ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel) tot 1-7-2022 · 6.4.24 en 6.4.26. (onderzoek naar het vermogen van de veroordeelde) vanaf 1-7-2022 Wet op de economische delicten · artikel 19 (bestrijding economische delicten) OLAF-verordening · artikel 7 (fraudebestrijding inzake financiële belangen van de EU)	
Nr	Bijlage -2- Vormvereisten proces verbaal	

	De opsporingsambtenaar maakt van de vordering of het verzoek, de uitlevering en ontvangst van gevorderde of verzochte gegevens overeenkomstig lid 6 van artikel 126nc WvSv en lid 5 van artikel 126nd WvSv (en de equivalente artikelen) een proces-verbaal op, in overeenstemming met de aanwijzing opsporingsbevoegdheden van het College van procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie.	Voor dit toetsingskader zijn onderwerpen (1) en (2) relevant.
Nr	Kwaliteitseis	
(1) Dag- en ondertekening	a. Ieder pv heeft een dag. en ondertekening. b. De dagtekening van het pv geeft de datum aan waarop het pv is voltooid (gesloten).	
(2) Opgemaakt op ambtseed / belofte	In elk pv is vermeld dat het op ambtseed/belofte is opgemaakt.	
(3) Wijzigingen en toevoegingen	a. Een pv mag na het opmaken en ondertekenen niet meer worden gewijzigd of aangepast. b. Als een reeds ondertekend pv toch moet worden aangepast in verband met een taalfout, dan moet elke wijziging of toevoeging door de ondertekenaar(s) van het pv worden geparafeerd. c. Als het een inhoudelijke wijziging of toevoeging betreft, dan moet een aanvullend pv worden gemaakt.	
(4) Bijzondere opsporingsbevoegdheden (BOB)	a. De toepassing van een bijzondere opsporingsbevoegdheid (BOB) en het resultaat daarvan worden vermeld in een pv van bevindingen. b. De BOB.aanvraag en de door het OM en/of RC gegeven vordering, machtiging of bevel zijn als (methodieken) bijlage gevoegd in het procesdossier. Ook BOB.vorderingen/bevelen die zijn toegewezen maar niet zijn ingezet moeten worden vermeld in het procesdossier.	
	Hoog rendementsvraag interviews en interessante zaken uit de documenten,	

20230717.193.0013

Postbus 264, 2501 CG Den Haag

FM Haaglanden

17 JULI 2023

Ontvangen

Gezien scankamer
JenV

17 JULI 2023